

J E L E N K Ö R.

72. szám

Pest, szombat. September 8dikán.

1832

Foglalat: Magyarország (Bereg vmgyel 's több vidéki hála 's öröm. A' m. tudós társasági közülés tárgyai. Nagy-Becskereki gyujtogatás. Torontali közgyűlés 's a' m. színészet pártolása. Koller József 's Kubinyi Péter ajándéka. A' peati m. kir. tud. egyetem 's gymn. statis. ábrázolata. h. kam. tudósítás). Anglia (a' görög régibb kölesön 's egyebek). Franciaország (a' Tribune. Lepage 's Cuny. Pozzo di Borgo. Rheinsi vak láрма 's t. más). Északamerika. Helvezia. Németország (A' lázongók. Würzburg Wirth). Törökbirodalom. Portugália. Eleghírek. t. egujabb. Gabonaar.

MAGYARORSZÁG.

Munkács aug. 29ikén: Tek. Bereg Karai 's Rendei e' f. h. 24ikére Beregszászba gyűlésen össze egy ünnepélyes Tedeumot tartának azon örömtől ösztönözötven, hogy az ifju magyar király, Ó Felsege, szerencsésen esett által a' badeni veszélyes történeten. A' Catholicusoknál Laurencsik Keresztely főesperes ur által végzett fényes szertartásu mise után a' Reformatusok templomába mene át a' hálaskodó gyülekezet harang 's taraczk szózat kíséretében, 's itt ujra kezdődött az ájtatosság. Mind a' két helyen a' számos nép (minthogy ez épen vásárra is csoportosult ide akkor) éneklése közé a' mozsarak durrogási is vegyültek. Ezután a' főispáni Helytartó szíves asztallal vendéglé meg az Egybegyűlteket, szívből ömledezett a' sok „Éljen.“ Áldották a' fő tárgyat 's ünnepeltetése eszközlőjét.

Ritka vidék honnan hasonló tudósításokat ne vennék a' hív alattvalók buzgó hálalkodásik, 's ajtatos örömük nyilvános nyilatkozásáról; nevezetesb az esztergomi, körmőczi, pestbudai, pozsonyi, sopronyi, győri és zágrábi, hol különösen a' hála-szertartási nap közönséges ünneppé változott, a' püspök tartván azt, a' bán, rendek, katonaság, polgárság 's nép diszes megjelentében, álgjuk 's fegyverek tartós ropogási, muzsikai szerek zengési 's gazdag lakomák közt. — Bécsben mind a' két vallásu evang. hívek is megtevék részökrül mivel a' Gondviselésnek tartoztanak; de még a' török alattvaló görög hitűek sem mulaszták el tulajdon egyházokban a' hasonló czélu ájtatoskodást.

A' magyar tudós Társaságnak Pesten a' ns vmegye nagyobb palotájában 1832 sept. 8iki 10 órára határozott 's Ó cs. kir. főhercegsége a' Nádor-ispán mint Pártfogó elől-

lése alatt épen e' pillanatban, midőn e' hírlapokat sajtó alá bocsátjuk, tartatni kezdett, közülése tárgyai ezek: 1). A' Társaság előlülőjének megnyitó beszéde. 2). A' titoknok előadása a' Társaság eddigi történeteiről. 3). Emlékbeszéd Kisfaludy Károly felett Dr. Schedel Ferencz rendes tagtól. 4). A' fá- és kőhid - erő hasonlati meghatározásáról Nyiry István rendes tagtól. 5). Emlékbeszéd Kazinczy Ferencz felett Kölcsey Ferencz rendes tagtól. 6). Kemend. Rege Kisfaludy Sándor rendes tagtól. 7). Az 1831iki legjobbnak itélt magyar munka megjutalmaztatása. 8). Az 1831 's 32ikre szóló jutalomkérdések kihirdetése 's nyomtatott példányokban kiosztatása. 9). A' titoknok az ülést berekeszti. Magyar öltözetben megjelenőknek nyíltan állat a' palota alsó helye, asszony ságok 's más halgatók számára pedig a' galeria.

Becskerek 7ber 2ikán. Aug. elején röviden súlyos betegségében a' jó atya, hú polgár 's nemes hazafi, 's egykor a' hadi pályát is futott Oexel Aloiz táblabíró 's zombori birtokos elhunyt. Béke poraira! —

Akár bal végzet, akár gonosz koholmány, de N. Becskereket csak folyvást emésztik a' lángok. Ritka hét, hogy illy gyászeset fel ne tűnnék szemünk előtt, 's még szerencse: hogy majd mindig nappal. Esztendő alatt közel 300 épület hamvadott össze; pedig mondhatni, hogy a' felügyelésben a' helybeli tanács részéről fogyatkozás nincs.

A' torontali megye aug. 28dikán nyitá meg közgyűléseit. Igen érdemes első al-ispánunk Hertelendy Ignác ur, ünnepélyes 's tisztá hazafiságot lehelő beszéddel üdvözlé a' Rendeiket, mellyben kivált nemzeti nyelvünk 's literaturánk virágzása 's előmozdítása volt a' főczél. Lelkes al-ispán valóban nagy égi áldás mindenütt, de kivált e' megyében. Már

az előtt néhány héttel több mint 200 levelet bocsáta szét a' megyében, 's öszvehívá polgártársinkat tanácskozni az országos rendszer munkák felett, felszólíta mindent ki csak gondolkodni tud e' végre, 's a' süker az lett, hogy a' törvényes tárgyin kívül már minden országos rendszeres munkálat meg van vizsgálva, nevezetes 's a' kor szelleméhez mérseklett bővítésekkel 's változtatásokkal.

Tisztelt al-ispánunk míve volt az is: hogy a' Temesvárat mulatott kassai magyar színművész társaságot, néhány hétre megyénkbe édesgeté, megjelentét számtalan öszvehívó levél által közhírré tevé, a' papságot nemesség 's minden rend 's felekezethelieket annak pártolására serkenté, 's maga is a' vidék több helységiben megfordulván személyesen is ajánlá, elannyira: hogy alig lehet nagyobb fáradságot gondolni mint a' mit e' célra fordított. Azon jeles honlángú beszéd, mellyet az egybegyült rendekhez e' tárgyban mondott, szép lelkének 's nemes hazafiságának csalahatatlan bizonyysága.

Pécs sept. 3kán 1832: Tegnap estve, az az sept. 2kán 10 és 11 óra között csendesen elpihent az urban a' pécsi ns káptalannak, sőt talán az egész keresztyén világnak legidősb 's így Nestor-kanonokja, néhai nagys. és főtiszt. Koller József nagyprépost, életének 87dik 's kanonokságának 57dik évében. Az ő bő tudományát nyilván hirdetik számos, részint nyomtatott, részint kéziratban maradt tudom. munkáji. Életében minden vagyonát a' szegényekre osztá, 's ugyan ezeket tevé holtta után örökösivé. A' haza koszorús tudósát, dicsó polgárát, a' magyar Szion egy fenragyogásu csillagát, történeti Musáuk borostyános 's enyészteiglen csüggedetlen hívét, 's az emberiség példás lelkü gyámolatá veaszté 's kesergi benne; azért méltán sohajthat béke-áldást hamvaira minden hazafi 's emberbaráti kebel; mert szebb fok 's tisztább érdem halhatatlanságra halandó tetemben 's egyházi pályán nincs, mint a' millyet a' biboros nagy Üdvezült élet 's hatáskörén magának bokroza, másoknak pedig főkép Szentegyházunk fiainak tükörpéldányul megörökíte.

Rima-Brezón aug. 1sőjén a' kis-honti o-

vang. gyülekezet egyházi előljárói választásra gyülekezvén, annak megtörténte után Kubinyi Péter kir. tanácsnok 's gyűlésbeli előlülő urnak azon szives hazafi szándékát vala szerencsés érteni, melly szerint könyvtárát, főkép hazánktörténetire gazdagot, a' ns közönségnek határozá ajándékozni, 's az egyetem előljáróságának azonnal által is adni.

Pesti m. kir. tud. Egyetemünk a' közelebb mult 183 $\frac{2}{3}$ iskolai esztendőben 1639 tanulót szánlált keblében, névszerint: 81 theologia-tanulót, köztök 61 kispap, 20 világi, osztályszerint pedig 4ik évü 14, 3ik évü 22, másod 22, első 23; — 226 törvénytudulót, osztályszerint 45 3ik évüt, 54 másod, 's 127 első évit; — 939 orvosi tudomány-hallgatót, névszerint 372 nevendék orvost, 423 sebészt, 29 gyógyszerest, 32 baromrovost 's 73 bábát, osztály szerint 42öt 5ik évüt, 56öt 4ik, 49czet 3ik, 69czet 2ik, 's 156öt első évi hallgatót; 86 2ik évi sebészet-tanulót, különösen magyar nyelven 26öt, németen 58at, 349 első évit, 's ezek közt 137 magyar 's 212 németet, 27 magyar bábát 's 46 németet; — 393 bölcselkedés-tanulót, osztály szerint 172 másodévit, 194 első évit, 's 27 földmérőt. — Doctori czimet nyert e' f. sept. 3ikáig 56; névszerint theologiabelit 1, törvénybelit 7, 's kéző e' számból csak egyházi törvénybelit, orvos tudománybelit 43, különösen gyógyászatit 42, sebészetit 1, bölcselkedésbelit 5. — Továbbá sebészeti mesterré lett 17, polgári sebészé 66, bábamesterré 4, bábává 58, gyógyszeressé 28, szemészé (oculista) 2, földmérővé 19. — Végre a' pesti kisebb iskolai tanulók száma volt 1494, különösen a' kegyes iskolai gymnasiumbelieké 720, a' nemzeti iskolabelieké pedig 774, ide nem tudván a' bel és külvárosbeli egyesületi, vagy magányos házbeli iskolákat, intézeteket vagy nevelőházakat mind a' két nemü ifjuságra nézve. Elmondván e' sarjadék tanulók számát örömmel emlíjük buzgó szorgalmokat is, kivált a' hazai nyelvben, mellynél fogvást alig találtatott egykető, ki azt legalább ne értené vagy törve beszéléné, sőt a' kegyes-iskolai gymnasiumbeli korosabb tanulók jelesb íróinkból váloga-

tott darabkák előadásával is örvendezteték nyilvános próbatételokra megjelent vendégeket. Örömhálával emlékezünk az illy nemzeti lelket ébresztő tanítókra, előljárókra, 's egyéb rokon hazafi czelt pártoló polgártársinkra kik, mint p. o. tek. Boráros János, n. pest városi tanácsnok 's nemzeti iskolánk igazgatója, tek. Mérey László táblabíró és Várady József urak jeles jutalmakkal 's ajándékokkal élesztgeték a' haza bimbózó csemetéit, hogy hatalmas gyümölcsözésüekké idűljenek.

(Kir. Kam. tudósítás).

A' nagymélt. m. kir. udv. kamara expeditorai hivatalában megürült két járulóságra (accessitaságra) Vischán János, és báró Horváth Mihály eddigi practicans urakat nevezte ki, jó tulajdonságikat és szorgalmikat tekintve.

A N G L I A.

Aug. 21dikén, a' király 68dik születése napján, ünnepelés vala Windsorban. Gróf Grey aug. 22ikén ejszakra utazott több minister (Russel, Holland, Grant 's tb.) szinte elhagyák a' várost. Bonaparte József ugyanaz nap a' közönséges gyorskocsin (Eilwagen) érkezett Londonba. — A' portugáli papirosak beése az utóbbi, (aug. 15ikéről szóló 's inkább d. Miguelnek kedvező) hírekre 4 pCenttel szállott atább. — A' cholera-bulletin ugyanaz nap, Anglia- és Skócziából, 1179 beteget 's 404 halottat említ. Egész Irlandból (aug. 19ikéről) ellenben csak 342 beteget 's 111 holtat; itt tehát a' nyavalya enyhül.

Oportobul aug. 16ikáról is érkeztek levelek Londonba, de semmi fontos hírt nem hozók. Semmi ütközet nem történt. A' miguelista szárazföldi seregek fő vezére Oporto sarampói előtt megjelent, 's vele Campbell az alvezér. — A' két hajósereg folyvást közel állott egymáshoz, de minden hadi nesz nélkül. Al-admiral Sartorius nem mert a' nagy álgys VI. Icaoba kapni. Don Miguel hét hajóján mindössze 252 álgyu van, don Pedroén összesen csak 191.

Dennis Collins-t (ki Ascotban a' királyt megsértette) az abingdoni eskütök törvényszéke halálra ítélte.

Irlandban, névszerint Largeyben kemény verekedés történt az orangisták és pápisták között. Végre ezen utóbbiak győztek. Mind a' két részről többen kaptak sebet, az elsőbkek közül kettő meg is halt.

Gróf Flahaut Londonba érkezett 's hosszas szólalkozást tartott aug. 23ikán Durand de Mareuil (francia követ hg Talleyrand helyett) urral. Miért jött? még eddig nincs tudva. — Párisi legujabb tudósítások szerint hg Talleyrand nem megy Londonba, hanem aug. 23 vagy 26ikán Tourainebe utazik.

A' regibb görög kölcsön birtokosi egybegyülenek nem rég tudósítást venni azon lépések foganatjáról, mellyek ugyanazon kölcsön biztosítása iránt tettek. Minden lépés aike-retlen volt, 's azon hir, hogy Görögország minden jövedelme az u'jabb kölcsön fizetésére fog fordittatni, nagy ijedelmet okozott a' gyűlésben. El lön végezve, hogy az u'j görög kormány elibe terjesztessék az egyesület követelésének igazságos léte, minek tekintetbe vételét annál biztosabban várhatni, minthogy ama' regibb kölcsön Görögországnak a' legnagyobb, legsürgetőbb szükség idején adatott, 's így annak fentartására igen sokat tett.

FRANCZIAORSZÁG.

Aug. 20ikán a' Tribune tiz száma vétett egyszerre vád alá. A' jury csak egy cikkelyt találá bűnösnek, de ezért a' legnagyobb büntetést, t. i. 6 hónapi fogságot 's 6000 franc birságot szabá együtt 's Bascans urra. Az ujságok 's egy része a' publicumnak panaszkodnak a' sajtó üldöztetése ellen 's a' törvények és vádtörvényszékek szigorúságát roszalják; ellenben a' ministerium 's ennek baráti a' jury lágysága ellen kelnek ki, melly még a' leghevesb legellenségesb cikkelyek iróit is feloldja 's így folyvást u'jabb csinyakra bátorít.

Az assisek aug. 23ikán Lepage és Cuny ügyeit vevék fel, kik a' jun. 5 és 6iki törvényekben munkás részt vettek. Az első jelesül torlatot (barricade) horda 's katonákra lőtt, a' másik egy foglyot vivó nemzeti ór ellen süté ki pisztolyát. Mind a' kettő halálra ítéltetett. Cuny az ítéletet hallván felkiálta: eljen a' res-

publica! A' Temps e' törvényszék ítéleteire azon megjegyzést teszi, hogy a' katonatörvényszék sem ítelt keményebben; de ez csak azt mutatja, hogy fenyítő törvényink még ma is olly dracoi törvények, millyek Boriest és Bertont vérpadra juttaták. A' revolutio másképen ítelt. Az aug. 8iki ministerek Hamban ülnek; a' revolutio tisztelé fejeiket, a' hóhér nem süttött bélyeget vállaikra, 's most... Ám, a' bírák megtették kötelességüket, tegye már a' királyi kegyelem is a' magáét.

A' Moniteur jelenti, hogy gr. Montalivet, felgyógyultan, az aug. 22iki ministertanácsban már jelen volt. A' Messenger szerint Dupin ur ujjal megkínáltatott ministerséggel; de ő csak azon esetben vállalandja fel azt, ha kivüle még más három, kiket ő nevezend, fog a' ministeriumba lépni. — Hyde de Neuville, Fitz-James és Chateaubriand urak panaszt akarnak a' pairkamara előtt azon önkényes elfogatásért tenni, mellyet a' jelen ministerium rajtok 's másokon elkövete.

Paris aug. 22ikén: A' király néhány napra az Eu-i kastélyba utazott el, de legközelebb, talán holnap már ismét St. Cloudban lesz. A' journalok Pozzo di Borgo ur visszajövetelét emlegetik, de pétervári privát levelek szerint, ha Pozzo di Borgo ur Parisba jó is, mint magányos személy jó, nem mint követ.

Gr. Montalivet a' király parancsolatjára tudósítá Károly braunschweigi herceget, hogy nyolcz nap alatt Franciaországot el kell hagynia. —

(A' frankfurti Oberpostamtszeitung parisi privát levelek után egy titkos egyezés mását közli Károly br. hg és general Ramorino között, melly szerint a' kalandos expeditio intéztetése ezen utóbbira (Ramorinora) bizatik. (Főképen ennek tulajdonitja a' frankfurti ujság a' hg kiigazittatását).

A' Gazette szerint a' legközelebbi 23ki Moniteur egy királyi ordonnanceot közlend, melly a' kamarákat october 8ikára hívandja egybe. (A' 23iki Moniteur nem szól semmit). A' Gazette mondja azt is, hogy azon Burkusok, kik a' porosz kormány költségén Parisban tanultak, haza utasítottak. —

A' Gazette de France aug. 24, 25 és 26iki számai a' statusügyvédség kívánatára lefoglaltattak; az előbbi két szám az újsághivatalnál, a' 26diki pedig a' postán. Ugyan ez érte a' Tribune 's a' Courrier de l'Europe aug. 25iki számaikat. (Az aug. 27iki párisi újságoknak september 4ikén kell vala Bécsbe érkezniök, de még az nap oda nem jutottak).

Gróf Pozzo di Borgo aug. 31dikén Berlinbe érkezett.

Rheimsba közelebb két parlagi dáma érkezett faluról, némelly szükséges holmikát vásárlani; kocsisuk, ki várost még nem látott, csudálkozott az előtte sok újon, 's mind eddig nem látott szépen, 's hogy annál jobban gyönyörködtesse magát, közel lévén a' székesegyházhoz szállva, annak tornyába kívánczok, 's 2sous fizetésért fel is juta. Egyszerre lármára háborodik az egész város, minden templom harangit félre verik, „tűz, tűz van“ kiáltanak mindenfelől, a' lakosság rémülten rohan az utcákra, a' nemzeti gárda fegyverben, az előljároság hivatalos köntösből, 's a' munkás osztály oltószerekkel fut, szalad, kiabál, tudakozódik, taszigál mindent, 's még sem tud egyike a' másikánál többet; tűz nincs! tehát revolutio! de hol, honnan, 's kik? egyike sem bántja másikat! — Ekkor jut az egyházi eszébe, hogy ő két óra előtt egy idegent zárt feledésből a' tornyba fel, keresik tehát, 's csakugyan ott találják a' corpus delicti-t a' szerencsétlen kocsiat egy zugolyba vonultan félhalva ijedtében; tüstént vallatják szegényt tömérdek szitok átok közt, 's ez rettegő hűledeztében őszintén elbeszéli, mint nem várható azon nap, noha asszonyai régén várták, a' tornybul szabadulását, 's ennél fogva kondíta meg egy harangot, melly legnagyobb rémülésére épet a' tűzharang volt; mit tehettek tehát, falnjába kergeték a' sült parlagit, 's a' tornyot gondosb ügyelőre bizák, hogy máskor 33 ezer nyi lakos feledékenységből fel ne zuduljon.

ÉJSZAKAMERIKA.

Newyorki újabb tudósítások szerint (jul. 23ikáig) ott a' cholera kegyetlenül pusztit, naponként 80—100 áldozatot ragad el: a' vá-

ros és kikötője puszta, szomorú. — Az Indusok és az egyesült statusi seregek között apró csaták történtek, melyekben ezen utóbbiak vesztesége nem volt olyan tetemes, mint hirtelintetett, 's mintegy 70 emberre megy mindössze. A' csatahelyről jövő tudósítások szerint az Indusok vezére „a' fekete sólyom“ mint őtet ott nevezik, főútközetre készült 's tudván hogy kegyelmet nem kap, ha fogságba találna esni, halálra küzdésre száná el magát. Az amerikai sereget Dodge és Brody tábornagyok 's Hamilton ezredes vezérik, mind a' hárman jeles és vitéz férfiak. — A' senatus jul. 13iki ülésében 22 szóval 19 ellen határozott el, hogy a' praesidens vetoján elakadt bankbill ez uttal törvényvé nem válhatik 's iránta a' jövő congressusi ülés végzend. — A' tarifbill, ugy a' mint azt a' képviselők háza ajánlá, végre a' senatus által is elfogadtatott 's így ez a' sok vitát okozott rendszabás törvényvé lett. Jul. 16ikán mind a' két ház elhalasztotta ülést.

Stevenson urnak a' congressus előülőlőjének (Sprecher) a' szokott köszönet részre hajlatlansága- és ügyességeért az idén nem adott meg. A' congressus távolléte alatt küldöttség neveztetett ki polgári és fenytő-törvénykönyv-szerkeztetés végett Columbia tartomány (mellyben Washington főváros és congressusi hely fekszik) számára. — A' nyugaton lázongó Indusok ellen kiküldött sereg fővezérévé Winfield Scott general őrnagy (Generalmajor) neveztetett, ki is az Indusok ellen már hadakozó fegyveres néphez még 800 főig rendes gyalogságot 's pattantyusokat is viend. Ezek jul. 15kére Chicago mellett fogtak egybegyűlni, melly helytől az indus fővezér, Black Harok (fekete sólyom) erős tábora a' Cosquonang tava mellett 90 angol mérföldre van. Ezen „sólyomnak“ alig van 700nál több embere, de ő mint vezér és proféta azoknak határtalan bizodalomokkal bír. Egy második Mohammed. A' harcz mind a' két részről példátlan kegyetlenséggel foly; az éjszakamerikai katonák szintugy nyúzzák foglyaikat mint az Indusok. —

A' bogotai republica praesidensévé

választatott Santander general június 23dikán Newyorkból Carthagenába utazott el.

HELVÉCZIA.

A' helveta szövetséggyűlés következő békeponctokat ajánlá Baselnek, 26dik ülésében: Egyezés (Basel városa 's vidéke között). 1 czikk. Basel cantonnak nagy tanácsa 34 taggal szaporittatik. E' 34 tagot Basel vidéke küldi, ugy, hogy ezentul minden vidéki egyesület (Zunft), valamint eddig a' városiak, nem egy, hanem két tagot fog a' nagytanácsba küldeni. 2). Az 1831 febr. 9, 10, 11iki alkotmány 45ik §a, ugy szinte az ugyan akkori szavazástörvény (a' tagválasztásokra nézve) ezennel eltörültetik. 3). De szintazon alkotmány az itt megnevezett változtatásokkal 's minden egyéb pontjával még hat évig maradand erőben. Későbbi változtatás azon csak a' nagy tanács megegyezésével 's valamennyi szavazható polgár általános többsége oda járultával történhetik, értvén t. i. a' vidéki szavazókat szintugy, mint a' városiakat. 4). A' jelen egyezés elfogadtatása után 14 nappal 's az így erőbe lépett képviselő-választási rendszabások megtartása mellett Basel cantonnak nagy tanácsa egészen ujlag fog választatni, 's az így megtörtént választások után 14 nappal ki fogja az új nagytanács, mind azon hivatalbelieket nevezni, mellyek kinevezése alkotmány szerint őt illeti. 5). Mind két részről ezennel kölcsönös és tökéletes feledés ígértetik, 's az ezzel ellenkező rendeletek el vannak törölve. A' jelen egyezés elfogadása iránt, szövetséggyűlési biztosak jelenlétében, minden karbeliek szavazata szedessék be 14 nap alatt. Ha talán az ajánlat el nem fogadtatnék, fentartja magának a' szövetséggyűlés, e' tárgyban újabb lépések 's rendszabások iránt tanakodnia.

Ugyancsak a' helveta szövetséggyűlés 27dik ülésében felolvasá az előülőlő Ausztria követe, gróf Bombelles, irását, mellyben ez udvara részéről 's nevében bizonyossá teszi a' gyűlést, hogy Tyrolban csak 6,000 ausztriai katona áll, hogy Ausztriának semmi ellenségi szándéka Helvéczia iránt nincs 's kívánja, hogy e' békés szándék Helvéczia részéről is kölcsönös legyen. —

NÉMETORSZÁG.

Zweibrücken, aug. 17: Scharpff keresztely theologiai candidatus tegnap törvény elébe idéztetett, kétségkívül azon beszédért, mellyet (maj. 28ikán) Hambachnál tartott. Homburgi számos baráti kísérek őt a' fogházig. — Wirth, Siebenpfeiffer és Hochdörfer pörei úgy látszik huzatni halasztatni fognak; mindedig legalább épen semmi ítélet sem hozatott bennök. — A' kasseli Verfassungsfreund így ír: A' szövetséggyűlési végzeteiket pártoló ujságok ugyanazon végzetek mentességökül folyvást és főképen a' hambachi gyűlést 's az itt történt és mondott tulságokat hozák föl, miket az ellenféli 's az érdeklett végzéseket gáncsoló irók 's ujságok sem tagadhattak. De hiszen tudva van, hogy ama' végzéseket, ajánlatban, az angol király még maj. 8ikán, tehát a' hambachi gyűlés előtt három héttel, írta alá, 's így ez amazoknak okul vagy alkalmul nem szolgálhatott.

A' frankfurti Oberpostamtszeitung folyvást czivakodik a' franczia liberalis ujságokkal, kik vele 's lélekronival épen nem képesek egy nyomon járni, egyiránt gondolkozni. Így a' porosz statusujság egy igen fontos megczáfolást irt minap a' német ügy iránt, 's im mit felelt neki a' könnyű, nem fontos National: „Cette réfutation a le double mérite, de n'avoir pas le sens commun, et d'être officiel, azaz (ezen megczáfolásnak kétes érdeme az, hogy nincs benne egy szikra ész, és hogy hivatalos). Ezt aztán visszamondta neki, felében legalább, a' hős Oberpostamtszeitung.

Würzburg (Bajorország) lakosai közül 406tan felirást bocsátottak a' királyhoz, mellyben Ő Felsége kéretik: ne engedné a' jun. 28diki szövetséggyűlés végzeteit, mint a' bajor alkotmánnyal meg nem férhetőket, végrehajtatni. Ezen felírásra a' következő válasz érkezett: A' király Ő Felsége nevében. Ő Felsége a' király látta azon előterjesztést, mellyben Würzburg néhány lakosi a' Német-szövetség által e' folyó évi jun. 28kán hozott végzések végre nem hajtatását kéri. Ő Felsége azon végzésekben megegyezett azért, mivel azok a' királyi hittel pecsételt bajor al-

kotmánnyal nem ellenkeznek; ha ez másképpen lenne, úgy Ő Felsége, adott hitéhez képest, azokban meg nem egyezett volna. De szint-ezen hit és eskü kötelezi Ő Felséget arra, hogy koronájának jusait fentartsa, 's Bajorország külső viszonyiba, mellyek intézete kizárólag Ő Felséget illeti, senkinek semmi avatkozást ne engedjen. A' fenemlített 's ide mellekelt felírás tehát az abban alólirtaknak, legmagasb, az e' folyó sept. 8ki ministeri leírásban foglalt, megbizáshoz képest a' legfelsőbb nem-tetszés kifejezése mellett adatik vissza. Örvedetes vala Ő Felségére néve az itteni, Würzburg népszámához képest valóban csekély 's jobbadán repülő irásokban, tehát nem épen hitelesen gyűlt számából az aláirtaknak, ujlag látni: mi sokkal felesébb számmal vannak a' jó gondolkodásuak (Gutgesinnte). A' városi királyi biztosság e' felől a' würzburgi városi tanácsot tudósítani fogja.

A' zweibrückeni ujság szerinti dr. Wirth házat Homburgban aug. 24kén kifürkészek. Illy czimű iratnak: „Die politische Reform Deutschlands; noch ein dringendes Wort an die deutschen Volksfreunde von J. G. A. Wirth“ több példányin kívül elvétellett még azon kard is, mellyet neki Frankfurt polgári tiszteletjelül a' hambachi váromon nyújtottak által. A' szegény asszony (dr. Wirth nője) váltig vonakodott kiadni a' kardot, de nem használt, 's kénytelen volt azt teljesíteni. Stuttgartban egy, illy czimű irományt foglaltak el: „Der Nachtwächter ohne Censur,“ melly a' censura által kitörült helyeket 's darabokat foglalá magában. Azonban az Öst. Beob. szerint csak igen kevés példányra találtak.

TÖRÖK BIRODALOM.

Boszniaából írja a' zágrábi ujság aug. 28káról, hogy ott ama' híres Pecsaky Hassan aga; kinek rablóvára a' horvátországi széleken fekszik, végre elfogatott 's 150 arnautától kísértetve a' boszniai vezér (Mahmud Hamdi basa) Serajevo-melletti táborába vitétt. Ezen hir, úgy mond a' zágrábi ujság, nem csak Horvátország 's a' magyar tenger-mellék, hanem Carinthia lakosinak is annál kedvesb leend, minthogy mind ezek eleve-

nül emlékeznek még azon csinyokra, melyeket e' pártvezér 's a' rabló csorda, melyet ő eleinte önmaga vezérle, 40 egész év lefolyta alatt határikban elkövetett. Emlékeznek különösen Gotschee és Breitenau lakosi azon berohanásra, mellynek alkalmával Pecscky Hassan aga tőlök nem csak tetemes értékű vagyont elrabolt, hanem többeket a' meglepettek közül meg is gyilkolt.

PORTUGÁLIA.

Oportoból aug. Sikáról 15ikéig terjedő újabb tudósítások érkeztek Londonba. Foglalatjok ide megy ki: A' szárazon semmi nevezetes nem történt, ha kivesszük, hogy a' miguelista csapatok mind inkább közelednek Oportohoz; ellenben d. Miguel hajói ez utóbb nevezett város ellenében megérkeztek, úgy hogy ez mind szárazról mind vízről várható megtámadtatását. A' Constitutionalisok elő-és visszanyomulását aug. 7ikén, melly uttal az igen is messze száguldozott csapat 3000 fő közül 50 halottat, 80 sebhedt 's 30—40 (tehát nem 100) fogságba-esettet számlált, már említők; azokról, a' mik utóbb tengeren történtek, ezeket írja a' Cronica constitucional do Porto: Tegnap, (ugy mint aug. 10ikén), estve 7 órakor haladott el városunk előtt Ó leghivebb Felsege (d. Maria) 23 Julius nevű 20 álgys briggje 's a' 10 álgys Liberal, hogy mindketten a' szabadító hajósegreghez kapcsolkozzanak. Ugyanaz nap csatába ereszkedett viceadmiral Sartorius az ellenségi hajósegreggel 's a' tüzelés 11ikén éjjel megújult. A' kormánysszekhez érkezett tudósítatás szerint ez alkalommal az ellenség lineahajója (VI. don Joao) tetemes kárt szenvedett, jelesül elveszté főárboczát, a' mi legénységét igen nagy zavarodásba hozá. Mondják azt is, hogy az ellenfél Douradinha (más ujság Derodores-t ír) nevű fregátja csaknem egészen használhatlanná lett, minél fogva viceadmiral Sartorius, kihez ujabban még három hadihajó 's egy gőzhajó esatlódott, teljes reménységben volt, az ellenséget legközelebb megtámadván, tökéletesen meggyőzhetnie. — Részünkről a' nevezett napon (11ikén éjjel) a' Rainha da Portugal csak 2 embert veszte, 2 megsebesült; a' dona Marián 1

ember halt meg, 's 4 kapott sebet. — Hihe-tő, de még nem épen bizonyos tudósítás szerint, Almeida és Lamego városak a' királyné constitutionalis kormánya mellé nyilatkoztak. — (A' szárazföldi seregről ezen ujság nem említ egyebet annál, hogy d. Pedro aug. 10, 11 és 13ikán a' város (Oporto) erősítésére tett munkákat megszemlélte).

Oportoi, aug. 15ikén reggel költ 's Angliába Albion gőzhajó által érkezett tudósítások szerint, az nap d. Miguelnek 7 hadihajója állott Oporto előtt, éjszak felől 's csak 2 kisdéd mérföldnyi távolban. Ettől csak 1 mérföldnyire állott d. Pedro hajóseregének egy része, várván, míg a' többi hajó hozzá érkezend. Még az nap bizonyosnak hitték a' talán elhatározó ütközetet. — A' londoni kereskedőket, kik Oportoval közösülésben állanak, e' hir igen aggódtatá, azt gyaníttatván velök, 's nem ok nélkül, hogy ha Oporto két felől egyszerre támadtatnék meg, ez tetemes vagyon megromlása 's így az ó károsodások nélkül nem eshetik meg. Egyetlen egy csatától függ tehát az expeditio sorsa, úgy mond ezen hírekre a' Courier; — ha győz az admiral (Sartorius), úgy d. Miguel sorsa egészen vesztére dől; ha meggyőzetik: úgy dona Maria ügye csak későbbben érhet diadalmat.

Aug. 21ikén ismét jött ugyan hajó Oportoból Falmouthba, de toldalék híreknél egyebet nem hozott. D. Pedro 's Miguel hajósegei álgylövésnyire állottak egymástól, de minden kedv nélkül egymást megtámadni. A' szárazon naponként történnek apró villongások, de minden foganat nélkül, mivel don Pedro az ellenfél számos lovassága miatt messze nem nyomulhat. A' hajócsatától függ minden. Had. Miguel, elűzván Sartoriust, Oportot bezárhatja, úgy itt hamar élelemszükének kell támadni 's d. Pedronak kitakarodni a' városból. Miguel hajósege tömötten együtt áll 's adm. Sartorius még eddig nem szakaszthatott el belőle egyikét hajót is, hogy azt külön támadja 's verhesse meg, pedig ide megy ki fő hadcsele v. ármánya (stratagemá). Erre neki egy tökéletes szélcsend, vagy hatalmas égi háboru igen jó szolgálatot

tehetne, mire ugy tetszik ő vár is. A' két flotta, embereivel 's álgyuival együtt eképen áll: Pedro hajóserege: A) a' Douro-ban (folyam): Terceira, 8 álgyuval 's 35 emberrel; Prudentia, 6 álgyu, 35 emb.; egy korvett, 3 álgyu, 32 ember. B) A' tengeren: Rainha da Portugal 46 álgyu, 320 ember; Dona Maria 42 álgyu, 280 ember; Constitution, 13 álgyu, 90 ember; Villafior, 18 álgyu, 100 ember; Amelia, 16 álgyu, 80 ember; Eugenia, 13 álgyu, 70 ember; Liberal, 10 álgyu, 80 ember; 23ik Julius, 16 álgyu, 80 ember. Mindössze: 191 álgyu, 1202 ember. — Miguel hajóserege: VI. don Joao 84 álgyu; 1 fregát 50 álgyuval; 3 korvett, mindenike 26 tizenhatszfontos, hosszú álgyuval; és 2 brigg, mindenike 20 és tizenkétfontos hosszú álgyuval. Mindössze: 252 álgyu.

ELEGY HIREK.

Vicomtesse Nais, 30 esztendőös özvegyke, mint a' kir. régi pénzgyűjteményből történt elorzásban részes, Brestben elfogatván Parisba vitétetett, hol is aug. 12ikén a' politia-praefectusságnak átlatott ált őrizetül. Ezelőtt Parisban nagy dámát játszott.

Nyilvános levelekben jelentik a' St. Simonisták azoknak, kik őket menilmontantilakásukban látogatni akarnak, hogy magányok ezentul csak vasárnapokon álland az idegeneknek nyiltan, szerdán délután pedig csak az erre különösen meghítt személyeknek. Mit jelenthet e' szigoru elkülönzés a' polgári élettől, egyebet, mint hogy kellőleg készsülheessenek el a' párisi törvényszék által ellenök intézendő pörre, vagy hogy tudományos munkáikat annak keletkezése előtt kiadhassák.

„Ez egy szeretetre méltó teremtés“ így szól egy brüsseli privát-levelező aug. 19kén érkezett királynéjokról, „egy szőke alakú grácia; kegyes és őszinte szelleme magához vonz

mindent, mindent egyre bájól; termete közép, nyulánk 's gyönyörű idomzatu, tartása rendkívül nemes; jól nevelt, valamint az Orleans-ház minden egyéb tagjai, tudományi és szép művészeti bő ismeretekkel bíró 's azokat elmésen alkalmazó; minden nyelv magasztalja őt, 's kik eddig körülte voltak, elutaztán igen szomorúak, nemzetsége körében szinte imádták, 's nélküle lenniök valódi keserőség; izlete szerény és egyszerű; ennyi kellem 's bel és külbecs nem képes e tenni egy alakot angyalivá?

Azon egyezés indítóinak, melly szerint Anglia és Francziaország ezentul literaturai műveiket, még az egymás közti háboru esetén 's ideje alatt is, kicserélendik, egy részről Villiers és Bowring, más részről gróf Duchatel 's báró Freville urakat nevezik az ujságok. Az angol könyvek a' párisi kir.könyvtárba, a' francziák a' britt muzeumba fognak letéetni.

Legujabb: D. Miguel hajóserege aug. 18ikán Lissabonba visszatért, minekutána aug. 10ikén éjjeli 9 $\frac{1}{2}$ óra tájban mintegy félórányi csatával megzavará Sartorius admiral 's don Joao lineahajónak főárboctát lesujtá. — Görögországban ismét hatalmazni kezd az anarchia, a' közösülés olly bajos, hogy a' francziák Nauplia 's Modon közt hajópostán kénytelenek levelezni Kolokotroni czimborapártjának dulongási miatt. — Bonaparte Luczián egyik fíját Görögország felé vett útjában egy hajón a' kapitány szobájában pisztoly által agyonlöve találák 's nem tudhaini történetből e' idegen vagy öntettből e? A' kapitány borszeszes hordóba téteté a' testet 's nevéhez és rangjához illőleg eltemetteté Navarinban. — Ajaccio lakosi 8 napig gyászolák a' reichstadti hg halálát.

Bécs (september 3ikán) közép ár:
Bank-actiák v. részvények darabja 1143 — — —

A' gabonának pesti piaczi ára september 7diken 1832.

Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csékelyebb	Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csékelyebb
Fisztabúza	133 $\frac{1}{2}$	120	113 $\frac{1}{2}$	Zab	31 $\frac{1}{2}$	30 $\frac{1}{2}$	30
Kétszeres	90	86 $\frac{1}{2}$	80	Köles	—	—	—
Ró	53 $\frac{1}{2}$	50	48	Köles-kása	—	—	—
A	53 $\frac{1}{2}$	50	46 $\frac{1}{2}$	Kukoricza	66 $\frac{1}{2}$	63 $\frac{1}{2}$	60

Szerkezteti Helmezy. — Nyomatja Lauderer.